

AGRÁRPIACI JELENTÉSEK

GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

XIV. évfolyam 6. szám
2011. április 8.

**Gabona és Ipari Növények
XIV. évfolyam 6. szám**

2011. 13. hét

Megjelenik kéthetente

Felelős szerkesztő:

Dr. Stummer Ildikó

Készítette:

Dr. Molnár Zsuzsa

molnar.zsuzsa@aki.gov.hu

Pájtli Péter

pajtli.peter@aki.gov.hu

Németh Noémi

nemeth.noemi@aki.gov.hu

Kiadja:

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.

Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944

Telefon: (06 1) 476-6093

Fax: (06 1) 217-8111

www.aki.gov.hu

aki@aki.gov.hu

https://pair.aki.gov.hu

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi, Élőállat és Hús, Zöldség, Gyümölcs és Bor, Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt

Telefon: (06 1) 476-3064

TARTALOMJEGYZÉK

GABONAPIACI JELENTÉS.....	3
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	8
A gabona alapú termékek feldolgozó értékesítési ára.....	13
A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára.....	13
Külpiaci információk.....	14
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	19
Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutözsdén.....	21
A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára	24
A nyers növényolajok ára és jegyzése.....	24
CUKORPIACI JELENTÉS.....	26

GABONAPIACI JELENTÉS

- Az Informa Economics független piacelemző cég a korábbi előrejelzéséhez képest megemelte a búza és a kukorica globális, 2011/2012. gazdasági évben várható termését.
- Az USA agrárminisztériuma március végén közzétette a gabonakészletre vonatkozó adatait, ami a kukorica esetében alulmúlta a kereskedők várakozásait. Ennek hatására erőteljes áremelkedés indult a chicagói árutőzsdén április első napjaiban.
- Ukrajnában a gabonafélék kivitelének korlátozását július 1-ig meghosszabbították, ugyanakkor a kukorica exportkvótáját 5 millió tonnára emelték.
- Magyarországon a tavaszi árpát a tervezett terület 87%-án vetették el április 4-ig. A gazdák 1,26 millió hektáron termeszthetnek szemes kukoricát az idén.
- Az étkezési búza termelői ára tovább nőtt, a takarmánykukoricáé ellenben kissé csökkent márciusban.

Világpiaci kitekintés

Az Informa Economics független piacelemző cég a korábban előrejelzetthez képest (lásd: Gabona és Ipari Növények piaci jelentés 4. szám) felfelé, 677,1 millió tonnára korrigálta a búza 2011/2012. évben várható **globális** kibocsátását, amely 28 millió tonnával haladná meg az előző évit. A módosítás a kedvezőbb kínai terméskilátással magyarázható. Hála a februári esőzésnek és az öntözésnek, Kínában az őszi búza állományok 86%-a jó állapotban volt március végén. A kórokozók és kártevők megjelenése ellenére, a tavalyihoz hasonló, 115 millió tonna termést takaríthatnak be az idén. Ezzel szemben az USA-ban és Pakisztánban a korábban jósoltnál kevesebb búza teremhet. A kukorica 2011/2012. gazdasági évben várható termését szintén megemelték, a legfrissebb adatok szerint a 2010. évinél 54 millió tonnával több, 872,7 millió tonna lehet. A korrekció az USA nagyobb termésével függ össze, 352,5 millió tonna kukorica kerülhet a magtárakba az idén.

Az **USA**-ban az őszi búza állományok az előző évinél rosszabb állapotban vannak a tartós szárazság miatt. A piros, keményszemű búza legfontosabb termelő körzeteiben ősz óta nem, vagy alig esett csapadék. Az agrárminisztérium (USDA) április 3-i jelentése szerint a vetés 37%-a volt jó, 32%-a gyenge állapotban, míg egy évvel korábban az állomány 65%-a kapott jó minősítést és csupán 6%-a gyengét. Az észak-amerikai ország búzaexportja igen élénk volt a 2010. június 1. és 2011. március 31. közötti időszakban, az egy évvel korábbinál közel 8 millió tonnával többet, 27,1 millió tonnát szállítottak ki. Kukoricából az előző évihez hasonló mennyiség hagyta el az országot 2010. szeptember 1. és 2011. március 31. között (25,6 millió tonna). A 2011. március 1-jén végzett felmérések szerint búzából 5%-kal több, árpából 12%-kal kevesebb volt raktá-

ron 2010. március elsejéhez viszonyítva. Az USA kukoricakészlete 15%-kal apadt, 195,4 millió tonnáról 165,7 millió tonnára. A kereskedők várakozásai ennél optimistábbak voltak, ezért a remélnél alacsonyabb számok megjelenése után, és a készlethiánnyal kapcsolatos aggodalmak fel erősödése következtében április első napjaiban erőteljes áremelkedés indult a chicagói árutőzsdén. A kukorica jegyzése a mindenkori csúcs közelébe került. Ez hatással volt a búza, valamint a párizsi árutőzsde határidős áaira is (5., 6., 7. és 8. ábrák). A magasabb gabonaárak miatt a gazdák az idén tavasszal az előző évinél 5%-kal nagyobb területen szándékoznak kukoricát vetni, ami 1944 óta a második legnagyobb terület lenne. A közeljövőben a kukorica iránti erős keresletre lehet számítani, ami a készletek szűkösségét okozhatja 2011-ben és 2012-ben is.

Ukrajnában az őszi vetések jól teleltek, az állomány 5-10%-a bokrosodott március végéig. Az ország keleti részén – ahol nem volt megfelelő a hótakaró – az őszi árpa és az őszi búza gyengébben fejlett. Az ukrán agrárminiszter március 31-i tájékoztatása szerint az ország őszi vetéseinek 54,8%-a jó, 38,4%-a közepes és 6,8%-a gyenge állapotban volt. Az UkrAgroConsult piacelemző cég a korábbinál kevesebb, 20,5 millió tonna búza kibocsátását várja az idén Ukrajnában. A kukorica termése 11,9 millió tonna, az árpáé 9,8 millió tonna lehet. Tavaly 39,2 millió tonna gabonát takarítottak be az országban, az idén legalább 43 millió tonnára számítanak, amelyből az éves fogyasztás 26 millió tonna, a többi – leszámítva az átmenő készleteket – exportálható. A gabonafélékre vonatkozó exportkorlátozást 2011. július elsejéig meghosszították, ugyanakkor a kukorica kiszállítható mennyiségét a korábbi 3 millió tonnáról 5 millió tonnára emelték.

Ausztráliában 13,8 millió hektárról 25,5 millió tonna búzát takaríthatnak be a 2011/2012. gazdasági évben (október-szeptember), amely az előző évihez hasonló mennyiség. Az USDA várakozásai szerint a tavalyinál egy millió tonnával kevesebbet, 14 millió tonna búzát exportálhat az ország. A felhasználásban szintén kisebb visszaesésre számítanak, így a zárókészlet 8,9 millió tonnára nőhet.

Argentínában néhány hete kezdődött a kukorica betakarítása. A várakozások szerint 21-22 millió tonna kukorica kerülhet a magtárakban a folyó, 2010/2011. gazdasági évben, ez kissé elmarad az előző évi rekordtól (22,7 millió tonna). A búza termése 13 millió tonna lehet. Az argentin kormányzat korlátozta a kukorica és a búza kivitelét annak érdekében, hogy biztosítsák a lakosság ellátást. A kiviteli korlátozások nagy elégedetlenséget váltanak ki a termelők körében. Véleményük szerint a kormány túlságosan beavatkozik a piaci folyamatokba, az árak csökkenését okozva ezzel. Mindazonáltal a folyó szezonban 8,5 millió tonna kukorica exportját már jóváhagyták, és az agrárminiszter tájékoztatása szerint a napokban újabb 3 millió tonna kivitelét teszik lehetővé.

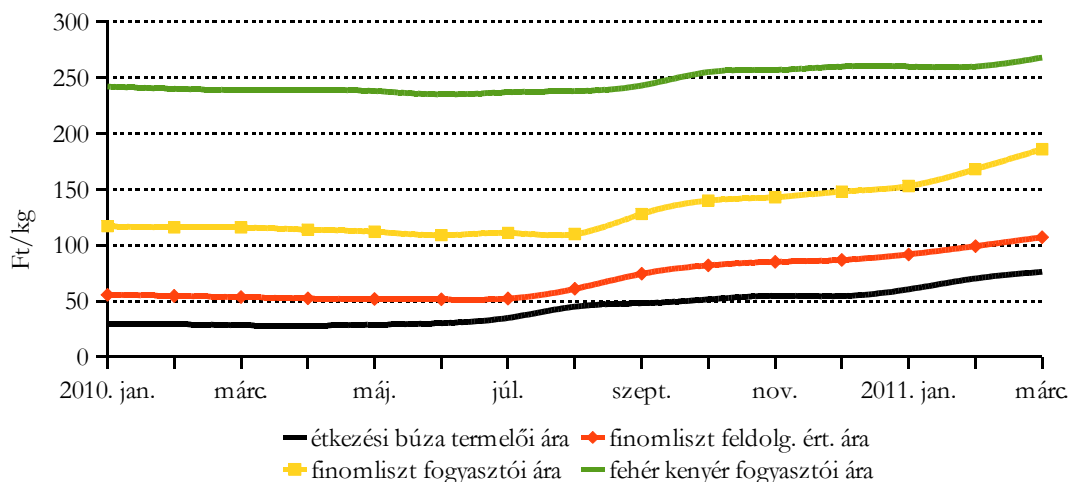
Hazai körkép

Magyarországon az elmúlt hetek napos, száraz időjárása kedvezett a nedves talajok száradásának, a belvíz apadásának. Az őszi búzával bevetett szántóföldön 34,6 ezer hektárra zsugorodott a belvízzel borított, 79 ezer hektárra a károsan átmedvesedett terület nagysága április első hetére. A tavaszi munkák is jól haladnak, az MgSzH április 4-i jelentése szerint a tavaszi árpa vetése 87%-os készülségi állapotban volt. Kukoricát az idén 1,26 millió hektáron szándékoznak vetni a gazdák, ami egyrészt a magas terményárakkal magyarázható, másrészt most azokat a területeket is hasznosíthatják, ahol ősszel nem sikerült elvégezni időben a vetést.

Az étkezési búza termelői ára meghaladta a 75 ezer Ft/tonna szintet márciusban, 8%-kal nőtt februárhoz viszonyítva. A takarmánykukorica termelői ára ugyanakkor kissé mérséklődött az első negyedév végére, de még így is magas.

Az alapanyag termelői árának 2010 júliusától tartó folyamatos és nagymértékű növekedése miatt a feldolgozott termékek értékesítési, valamint fogyasztói ára is emelkedett 2011 első negyedévében. A finomliszt feldolgozói értékesítési ára egy év alatt a kétszeresére nőtt. A finomliszt fogyasztói ára 60%-kal, a fehér kenyéré 12%-kal emelkedett 2010. március és 2011. március között. Az alapanyag árának változása az értékesítési és a fogyasztói árakban késéssel jelent meg, és kisebb mértékű volt, mint a termelői fázisban. A hatás elhúzódó lehet, a liszt, valamint a kenyér feldolgozói értékesítési és fogyasztói árának emelkedése még nem ért véget.

A búza termékpálya fázisárai

Forrás: AKI PÁIR, KSH

A gabonafélék termelői ára

1. táblázat

A gabonafélék termelői ára származási hely* szerint (13. hét)

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely*			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2011. 12. hét	2011. 13. hét	2011. 13. hét / 2011. 12. hét [%]
Étkezési	tonna	691	-	1 730	3 130	2 658	84,91
búza	Ft/tonna	79 112	-	75 776	77 239	76 082	98,50
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	4 996	2 145	-	3 259	7 956	244,16
kukorica	Ft/tonna	53 938	56 419	-	53 136	54 563	102,69
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-	-

* Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

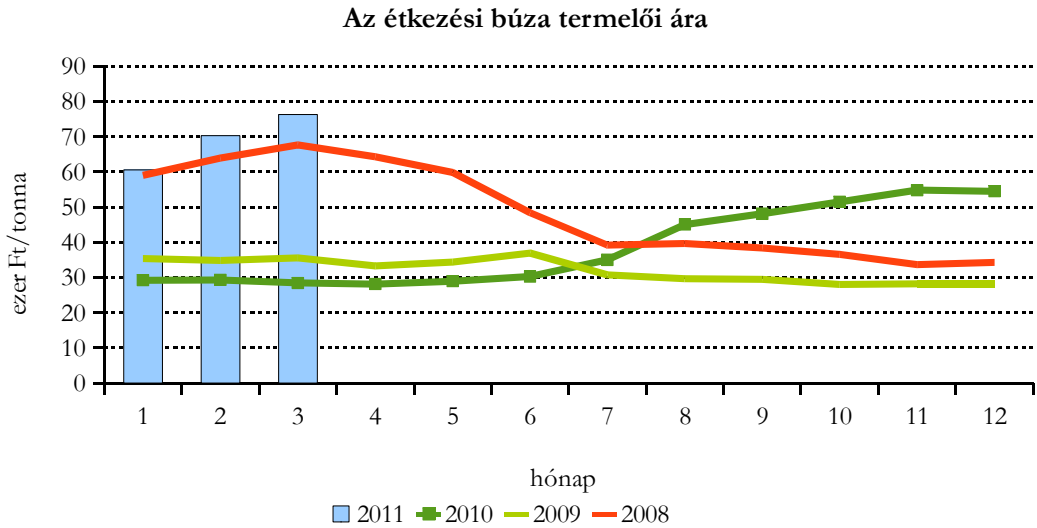
2. táblázat

A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2010. 13. hét	2011. 12. hét	2011. 13. hét	2011. 13. hét / 2010. 13. hét [%]	2011. 13. hét / 2011. 12. hét [%]
Étkezési	tonna	13 166	3 130	2 658	20,19	84,91
búza	Ft/tonna	27 523	77 239	76 082	276,43	98,50
Takarmány-	tonna	848	-	-	-	-
búza	Ft/tonna	26 529	-	-	-	-
Takarmány-	tonna	19 937	3 259	7 956	39,91	244,16
kukorica	Ft/tonna	31 726	53 136	54 563	171,98	102,69
Takarmány-	tonna	-	-	-	-	-
árpa	Ft/tonna	-	-	-	-	-

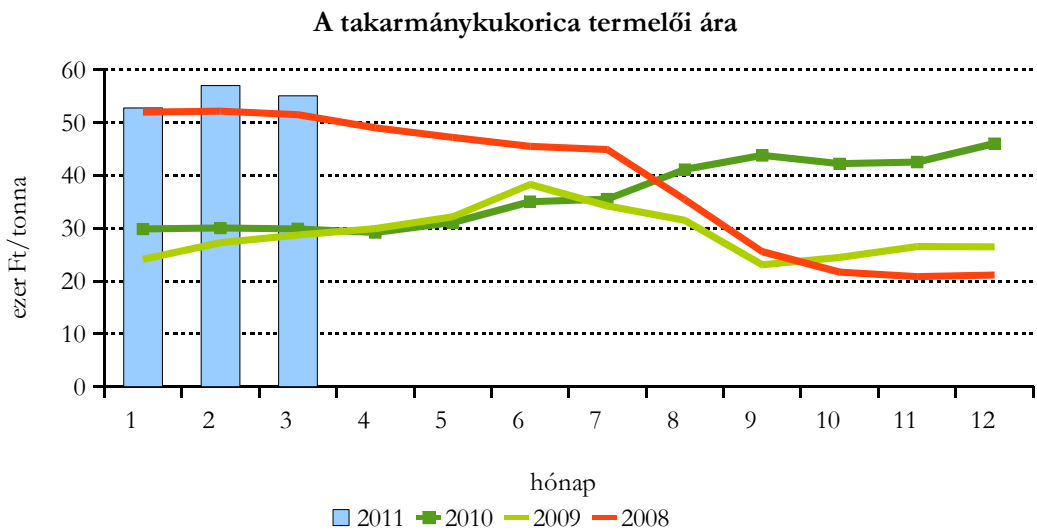
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra

Forrás: AKI PÁIR

2. ábra

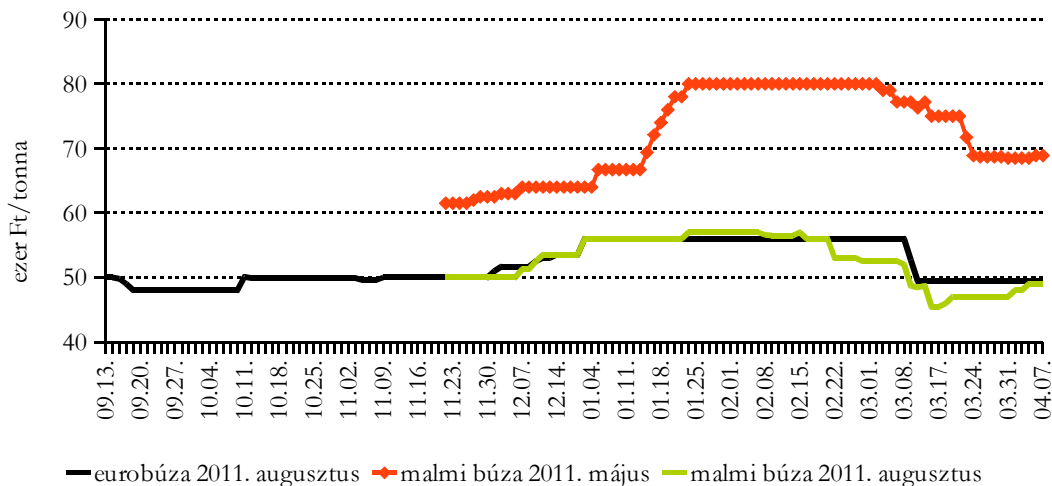

Forrás: AKI PÁIR

A gabonafélék jegyzése

3. ábra

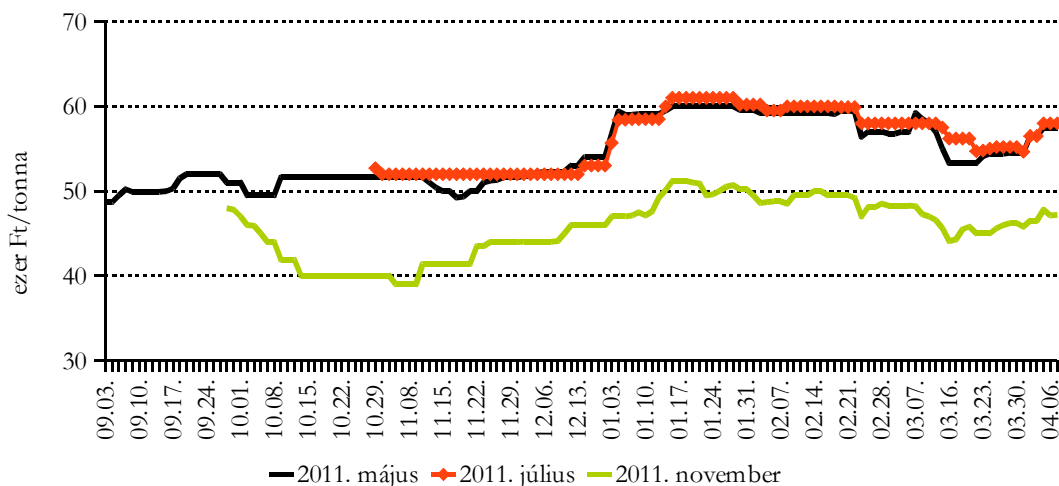
Az eurobúza és a malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

4. ábra

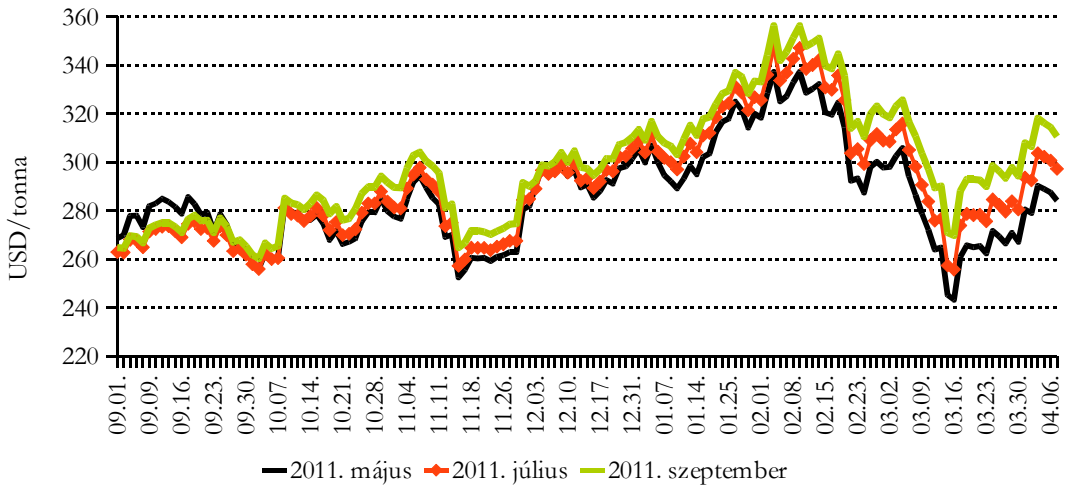
A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

5. ábra

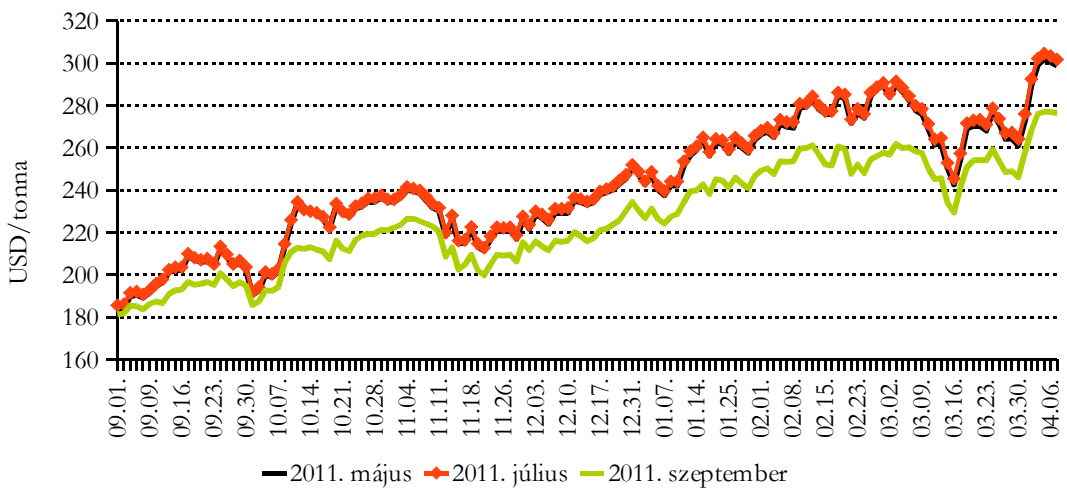
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

6. ábra

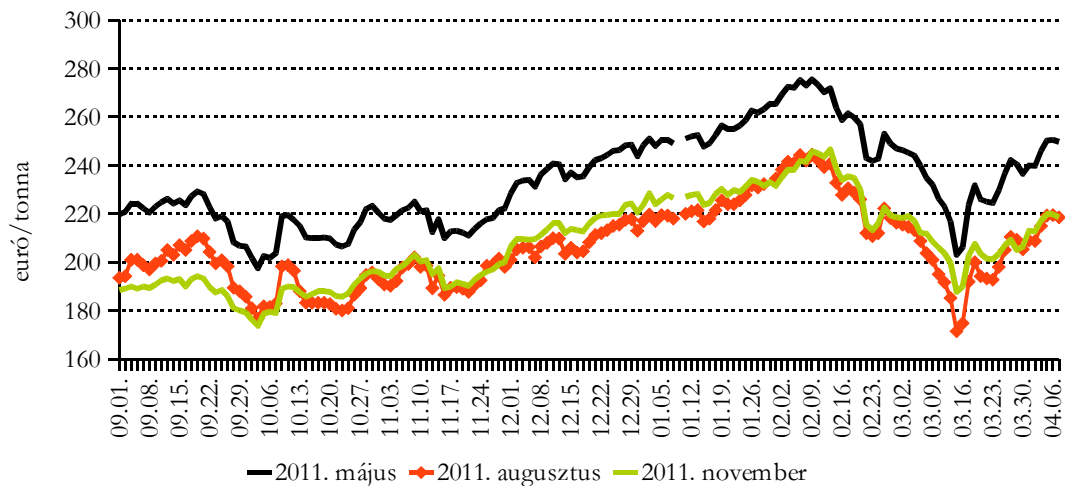
A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

7. ábra

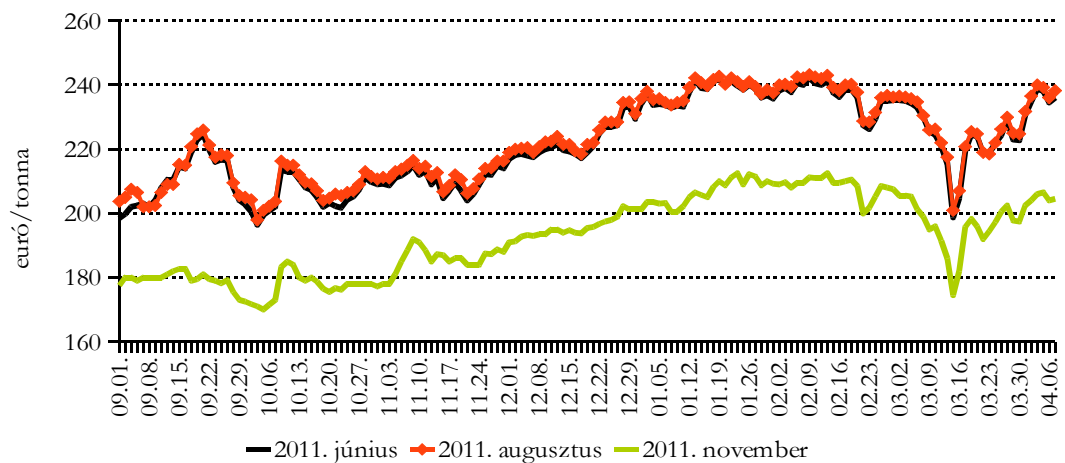
A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

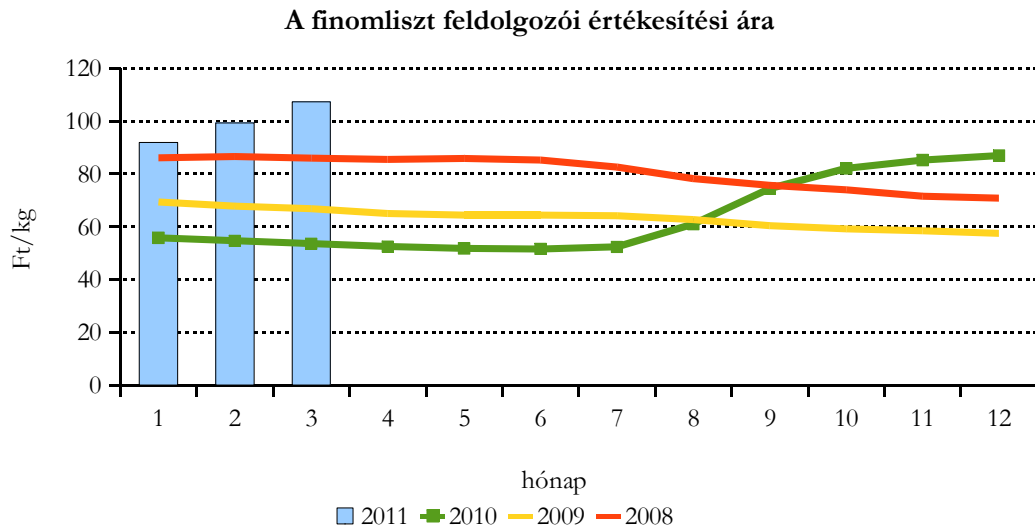
8. ábra

A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

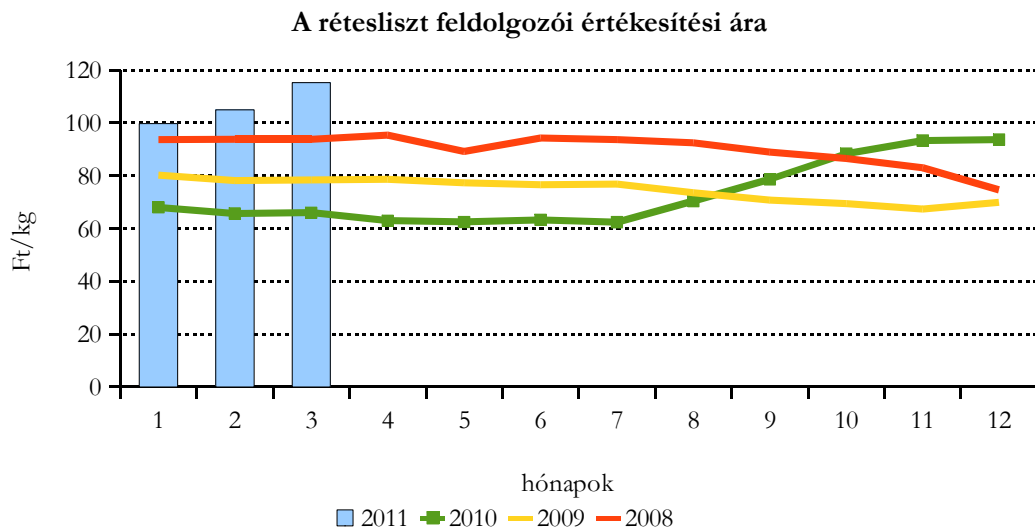
Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

9. ábra

Forrás: AKI PÁIR

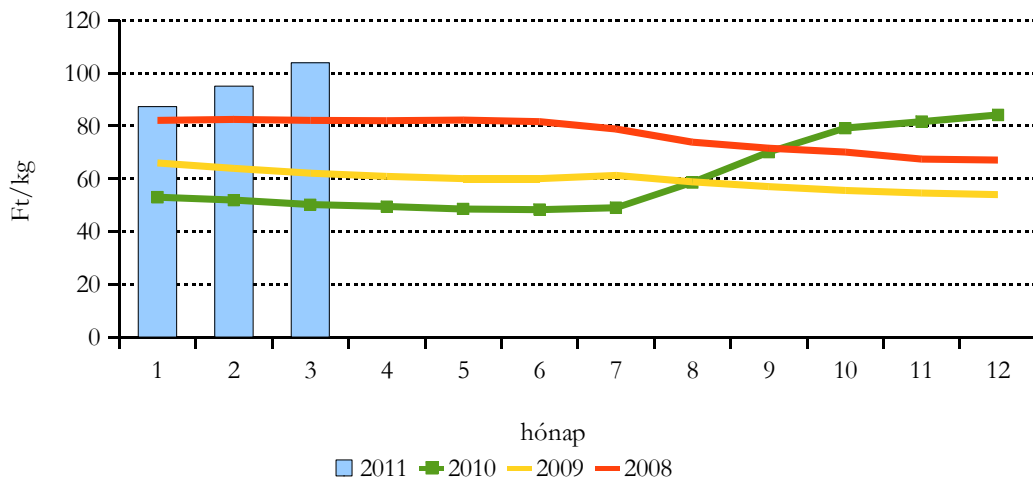
10. ábra

Forrás: AKI PÁIR

11. ábra

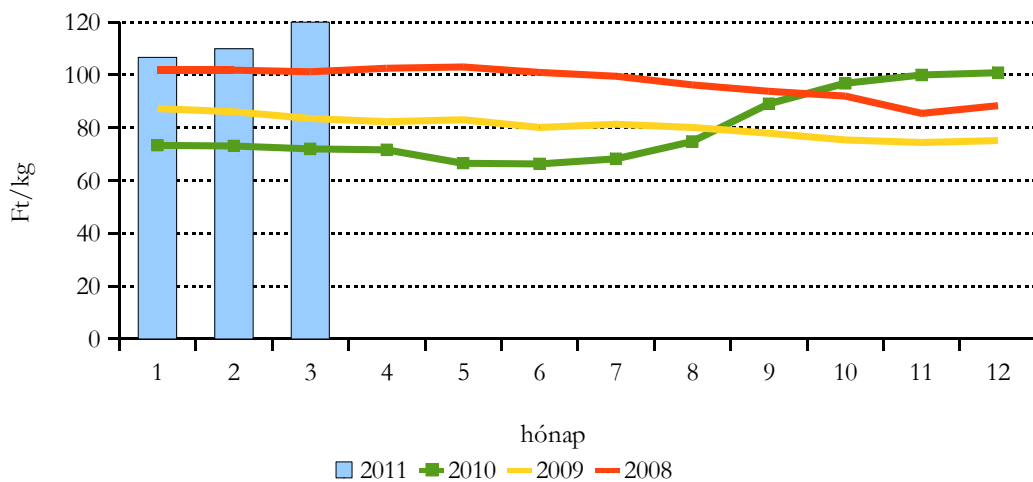
A fehér kenyérliszt feldolgozó értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

12. ábra

A búzadara feldolgozó értékesítési ára

Forrás: AKI PÁIR

3. táblázat

A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2010. 13. hét	2011. 12. hét	2011. 13. hét	2011. 13. hét / 2010. 13. hét [%]	2011. 13. hét / 2011. 12. hét [%]
Finomliszt BL 55	tonna	1599,87	546,13	787,61	49,23	144,22
ömlesztett	Ft/kg	51,12	103,23	102,84	201,16	99,62
Finomliszt BL 55	tonna	1933,19	1002,8	1190,09	61,56	118,68
zsákos	Ft/kg	52,36	108,71	107,2	204,72	98,61
Finomliszt BL 55	tonna	755,62	777,92	557,37	73,76	71,65
zacskós	Ft/kg	61,37	112,16	110,97	180,83	98,94
Rétesliszt BFF 55	tonna	36,31	24,02	29,03	79,95	120,86
ömlesztett	Ft/kg	62,73	115,66	118,48	188,87	102,43
Rétesliszt BFF 55	tonna	19	28,95	28,23	148,55	97,5
zsákos	Ft/kg	65,38	120,97	112,93	172,74	93,35
Rétesliszt BFF 55	tonna	67,9	67,23	52,49	77,3	78,07
zacskós	Ft/kg	66,75	116,84	126,82	190	108,55
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1294,84	397,23	646,38	49,92	162,72
ömlesztett	Ft/kg	47,97	105,2	100,72	209,96	95,74
Fehér kenyérliszt BL 80	tonna	1160,79	432,41	537,48	46,3	124,3
zsákos	Ft/kg	51,15	108	107,45	210,08	99,49
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	556,32	584,43	196,44	35,31	33,61
ömlesztett	Ft/kg	54,82	105,3	105,14	191,8	99,84
Tésztaipari liszt TL 50	tonna	79,7	48,5	45,1	56,59	92,99
zsákos	Ft/kg	60,22	117,44	115	190,96	97,92
Étkezési búzadara AD	tonna	55,93	34,53	28,61	51,15	82,87
zacskós	Ft/kg	71,79	126,14	122,68	170,88	97,25

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat

A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	2010. április	2011. március	2011. április*
Finomliszt BL 55	152	181	196
Fehér kenyér	242	255	256
Félbarna kenyér	236	256	255
Étkezési búzadara AD	191	208	207

* 2011. április 5-ig

Forrás: AKI PÁIR

Külpiaci információk

Határidős piacok (2011. április 1.)

5. táblázat

Búza

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago (őszi lágú búza)*			Kansas (őszi kemény búza)**		
Szállítási határidő	euró/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna
2011. május	239,75	63 836	2011. május	279,04	52 448	2011. május	333,03	62 596
2011. augusztus	208,75	55 582	2011. július	292,45	54 969	2011. július	337,00	63 343
2011. november	212,75	56 647	2011. szeptember	306,50	57 610	2011. szeptember	342,23	64 326
2012. január	213,25	56 780	2011. december	317,25	59 630	2011. december	348,39	65 483
2012. március	214,50	57 113	2012. március	326,25	61 322	2012. március	350,59	65 897
2012. május	215,50	57 379	2012. május	328,46	61 737	2012. május	345,82	65 000

Minneapolis (tavaszi kemény búza)***			LIFFE****		
Szállítási határidő	USD/ tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	GBP/ tonna	Ft/tonna
2011. május	338,93	63 705	2011. május	199,50	60 139
2011. július	341,87	64 258	2011. július	201,50	60 742
2011. szeptember	343,15	64 498	2011. november	167,50	50 493
2011. december	347,19	65 258	2012. január	170,50	51 397
2012. március	349,67	65 724	2012. március	173,50	52 302
2012. május	347,56	65 327	2012. május	174,50	52 603

* SRW – Soft Red Winter.

** HRW – Hard Red Winter.

*** DNS – Dark Northern Spring.

**** Értékesítési és takarmánybúza.

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

6. táblázat

Kukorica

MATIF, Párizs			CME/CBOT, Chicago		
Szállítási határidő	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	Ft/tonna
2011. június	234,75	62 505	2011. május	289,76	54 463
2011. augusztus	236,50	62 970	2011. július	292,52	54 982
2011. november	204,00	54 317	2011. szeptember	268,31	50 432
2012. január	205,50	54 716	2011. december	250,98	47 174
2012. március	207,00	55 116	2012. március	254,33	47 804
2012. június	206,25	54 916	2012. május	256,89	48 285

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

CME/CBOT – Chicago Board of Trade

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

7. táblázat

Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	euró/tonna	Ft/tonna
2011. május	476,00	126 740
2011. augusztus	440,25	117 221
2011. november	441,25	117 487
2012. február	444,25	118 286
2012. május	442,25	117 753
2012. augusztus	402,50	107 170

MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

8. táblázat

Az étkezési búza és a takarmánykukorica határidős kikötői ára

	2010. 13. hét		2011. 13. hét		Szállítási hónap
	euró/tonna	Ft/tonna	euró/tonna	Ft/tonna	
Étkezési búza					
Franciaország					
Rouen	119	31 486	239	63 521	május
La Pallice	121	32 160	241	64 053	április
Creil*	-	-	-	-	-
Németország					
Hamburg	126	33 450	250	66 445	március
Würzburg	108	28 672	225	59 801	március
Köln	121	32 123	236	62 724	március
Drezda	108	28 672	-	-	március
Dánia					
Koppenhága	-	-	-	-	-
Belgium					
Brüsszel	-	-	249	66 179	március
Spanyolország					
Tarragona**	-	-	-	-	-
Ausztria					
Bécs	-	-	-	-	-
Finnország					
Nokia	-	-	-	-	-
Takarmánykukorica					
Franciaország					
Creil*	128	33 875	-	-	május
Bordeaux/Bayonne	130	34 406	213	56 478	május
La Pallice	130	34 406	214	56 877	május
Németország					
Hamburg	149	39 557	250	66 445	március
Hollandia					
Rotterdam*	146	38 760	237	62 990	március

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

** Import búzaár.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

9. táblázat

A takarmánybúza és a takarmányárpa határidős kikötői ára

	2011. 13. hét		
	euró/tonna	Ft/tonna	Szállítási hónap
Takarmányárpa			
Anglia			
Kelet-Anglia	205	54 421	április
Franciaország			
Rouen	183	48 638	május
La Pallice	-	-	-
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	196	52 093	március
Hannover	196	52 093	március
Drezda	185	49 169	március
München	196	52 093	március
Dánia			
Koppenhága	-	-	-
Belgium			
Brüsszel	200	53 156	március
Spanyolország			
Tarragona	219	58 073	április
Ausztria			
Bécs	-	-	-
Takarmánybúza			
Franciaország			
Creil*	-	-	-
Németország			
Hamburg	237	62 990	március
Hollandia			
Rotterdam*	242	64 319	március
Belgium			
Brüsszel	214	56 877	március

* FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

10. táblázat

Nemzetközi gabonajegyzékek

	2011. 03. 25.		2011. 04. 01.		Szállítási hónap	Kikötő
	USD/tonna	Ft/tonna	USD/tonna	Ft/tonna		
BÚZA						
keménybúza						
(1) Kanada CWRS 13,5%	431,15	81 250,22	-	-	április	FOB St. Lawrence
(2) Ausztrália APH 14 %	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(3) US No. 2 DNS 14%	-	-	-	-	-	FOB Portland
(4) US No. 2 HRW	-	-	359,50	67 571,62	április	FOB US Gulf
(5) Ausztrália ASW	-	-	-	-	-	FOB Eastern States
(6) EU, Francia. alapminőség	-	-	356,10	66 932,56	április	FOB Rouen
lágybúza						
(7) US No. 2 SRW	-	-	314,70	59 151,01	április	FOB US Gulf
(8) Ukrajna lágybúza	-	-	325,00	61 087,00	április	FOB Black Sea
DURUMBÚZA						
(9) Kanada CWAD 1	-	-	450,50	84 675,98	április	FOB St. Lawrence
(10) Kanada CWAD 2	-	-	431,80	81 161,13	április	FOB St. Lawrence
KUKORICA						
(11) US No. 3 YC	297,80	56 120,41	316,90	59 564,52	április	FOB US Gulf
Argentína	282,30	53 199,44	280,80	52 779,17	április	FOB Up River
ÁRPA						
(12) EU, Francia., takarmány	-	-	277,00	52 064,92	április	FOB Rouen
Oroszország, takarmány	-	-	-	-	-	FOB Black Sea
(13) US PNW	-	-	-	-	-	FOB PNW

- (1) CWRS – Canada Western Red Spring: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (2) Ausztrália APH – Australian Prime Hard: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (3) US No. 2 DNS – USA Dark Northern Spring: 14%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (4) US No. 2 HRW – USA Hard Red Winter: 13,5%-os fehérjetartalom, keménybúza
 (5) ASW – Australian Standard White: standardbúza
 (6) EU, Francia. alapminőség: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (7) US No. 2 SRW – USA Soft Red Winter: 10,3%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (8) Ukrajna lágybúza: 12%-os fehérjetartalom, lágybúza
 (9) Kanada CWAD 1 – Canada Western Amber Durum 1: kemény
 (10) Kanada CWAD 2 – Canada Western Amber Durum 2: kemény
 (11) US YC 3 – USA No. 3 Yellow Corn
 (12) EU, Francia., takarmányárpa: a világpiacon elfogadott EU támogatások nélküli franciaországi ár
 (13) US PNW – USA Pacific Northwest

FOB: Free on Board – költségmentesen a hajó fedélzetére rakva.

Forrás: HGCA – The Home Grown Cereals Authority

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

- **Az USDA vetés- és terménykészlet-előrejelzése meglepte a befektetőket és újra felfelé vették az irányt a határidős árak a terménypiacokon.**
- **A folyó gazdasági évben maradhat a túlkereslet az olajnövények és származékaik piacán.**
- **A várakozások szerint 585 ezer hektár napraforgót vethetnek tavasszal Magyarországon.**

Világpiaci kitekintés

Az utóbbi két-három hétben magas volt a volatilitás az áru- és tőkepiacokon, főként a japán katasztrófasorozat, a líbiai háború és a Közel-Kelet bizonytalansága miatt. A visszaesést követően optimizmusba csapott át a befektetői hangulat március második felében, mert Japán újjáépítése megmozgathatja a világpiacot. Japán növekvő importigénye átrendezheti a globális gabona-, hús-, növényi olaj- és élelmiszerpiacot a következő hónapokban.

A tíz fő olajnövény globális termelése 2 millió tonnával (442 millió tonnára), kereslete 24-25 millió tonnával (444 millió tonnára) nőhet a 2010/2011. gazdasági évben az előzőhöz képest. A kereslet és kínálat egyenlőtlensége miatt a folyó gazdasági évben csökkenhet a zárókészlet, ami a készlet-felhasználás arányát a 2007/2008-as 17,5% szint közelébe süllyesztheti. A szűkös kínálat és az alacsony készlet szint az olajnövények jelenlegi magas árának megalapozottságára utalnak.

Az elmúlt két hónapban várt bőséges dél-amerikai szójababtermés sem enyhíti a piaci túlkeresletet jelentős mértékben, főként a brazil esőzések és szállítási nehézségek miatt. Az Oil World elemzői szerint az akadozó brazil betakarítás hatására 70,5 millió tonnára csökkenhet a 2010/2011. évi szójatermés, Argentína és Uruguay egyes részein pedig az aszály okozhat termés-kiesést.

Az USA-ban az USDA március végi vetés és terménykészlet-előrejelzése további aggodalmakat okozott a terménypiacokon. A kukorica és szójabab esetében a vártnál rosszabb adatok jelentek meg (a szójabab vetésterülete 31 millió hektár lehet az idén; jelentős a készletcsökkenés), melyek április első napjaiban 10-15%-os élénkületet hoztak több növény esetében a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT). A legjobban szereplő kukorica magával húzta a búza- és a szójabab jegyzéseit is. A búza jegyzése a tavaszi búza vetésterületének 5%-os növekedése ellenére ismét növekedő pályára került. Az árak emelkedését a negyedév végi pozíciózárások és a dollár gyengülése is segíthette. Az USA-ban a biodízel előállítás bővülése jelentős keresletet támaszt a szójaolaj iránt, de világszerte várható, hogy a japán katasztrófa után megnő az igény az alternatív üzemanyagok és energia iránt. A szójabab és származékainak készlete kritikus szintre csökkenhet, ezért, és a felfokozott piaci igény miatt, a következő hónapokban tovább emelkedhet a szójabab és származékainak jegyzése, ez azonban a bioüzemanyagok versenyképességét rontja.

Hazai körkép

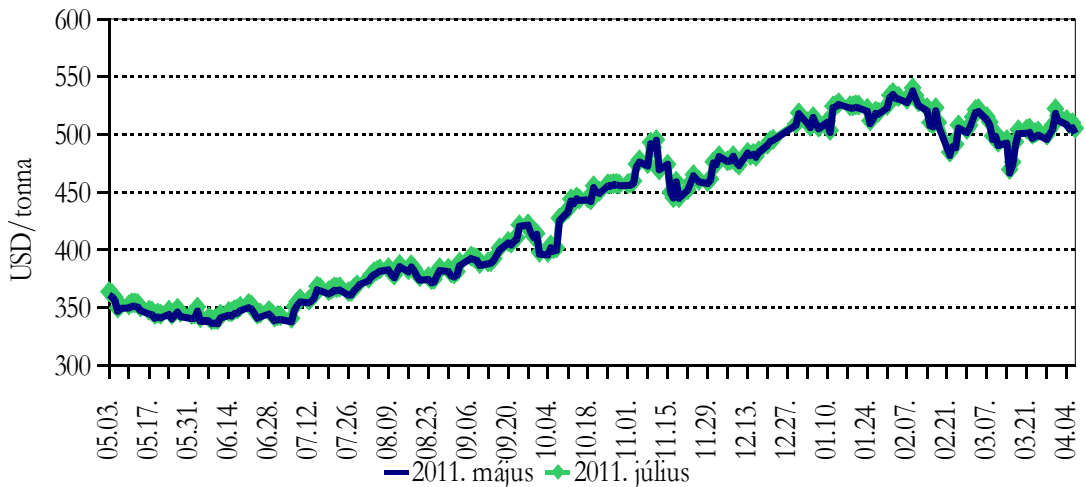
Magyarországon az időjárás eddig kedvező volt a tavaszi munkálatok végzéséhez. A csapadék mennyisége egyelőre elmaradt az optimálistól, de a tavalyi esőzéseknek köszönhetően jó talajművelés mellett még jut elegendő víz a növényeknek. Az MgSzH március 28-i jelentése szerint 584,5 ezer hektáron szándékoznak napraforgót vetni a magyar gazdák, ami az elmúlt tíz év legnagyobb vetésterülete lenne.

A BÉT-en nem voltak mozgalmasak az elmúlt hetek, a kisebb árcsökkenést az erősödő forint is okozhatta. A napraforgómag májusi jegyzése 120 ezer Ft/tonna, a repcemag augusztusi jegyzése 114 ezer Ft/tonna volt a 14. héten.

Az olajos magvak és termékeinek jegyzése néhány kiemelt árutőzsdén

1. ábra

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

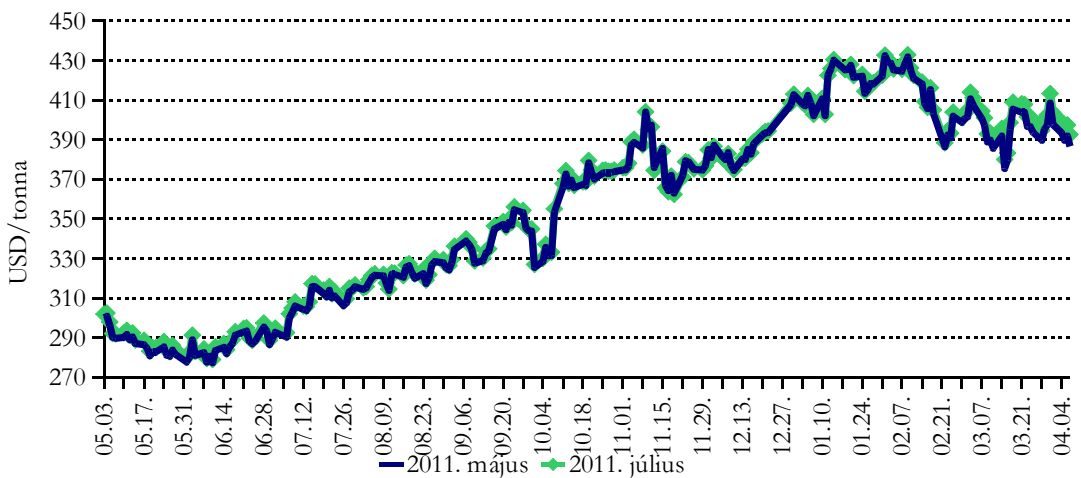

A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

2. ábra

A szójaliszt különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

3. ábra

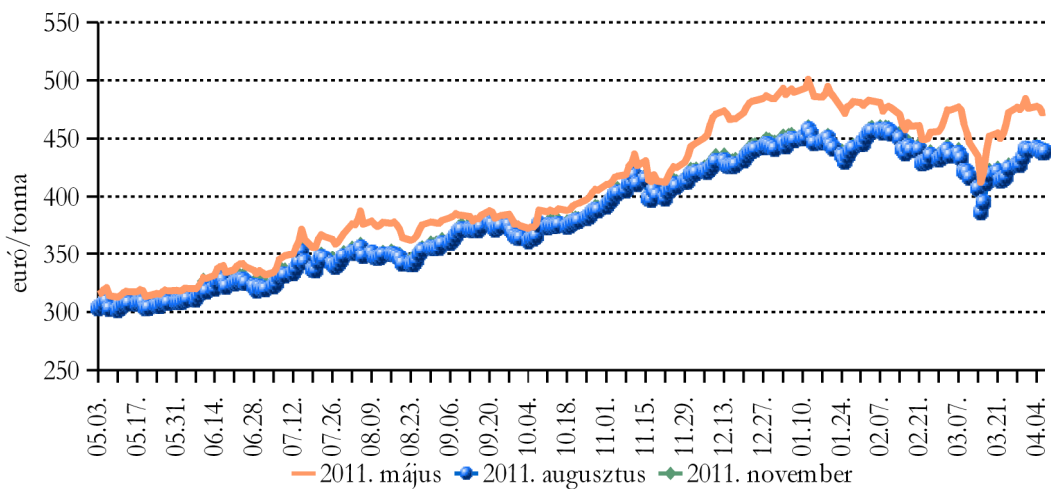
A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME/CBOT – Chicago Board of Trade

4. ábra

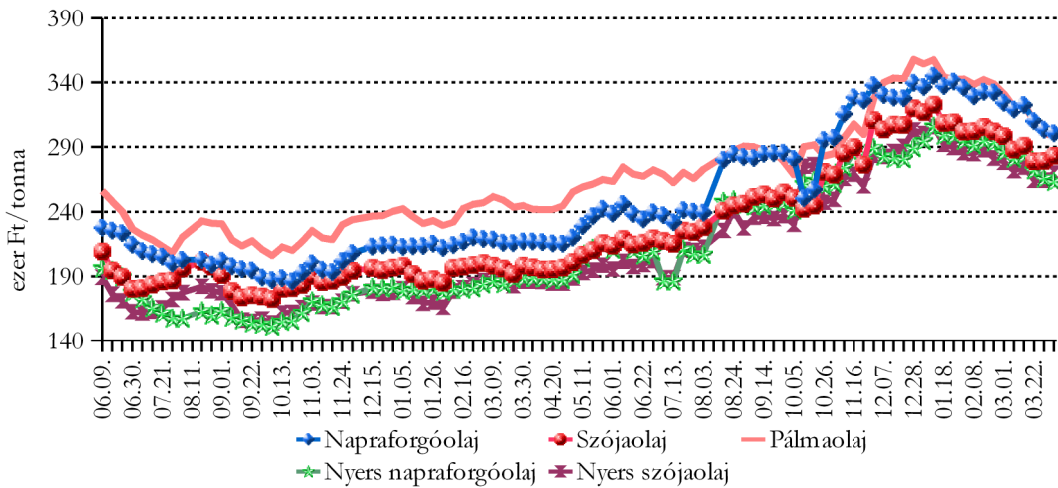
A repce különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF

5. ábra

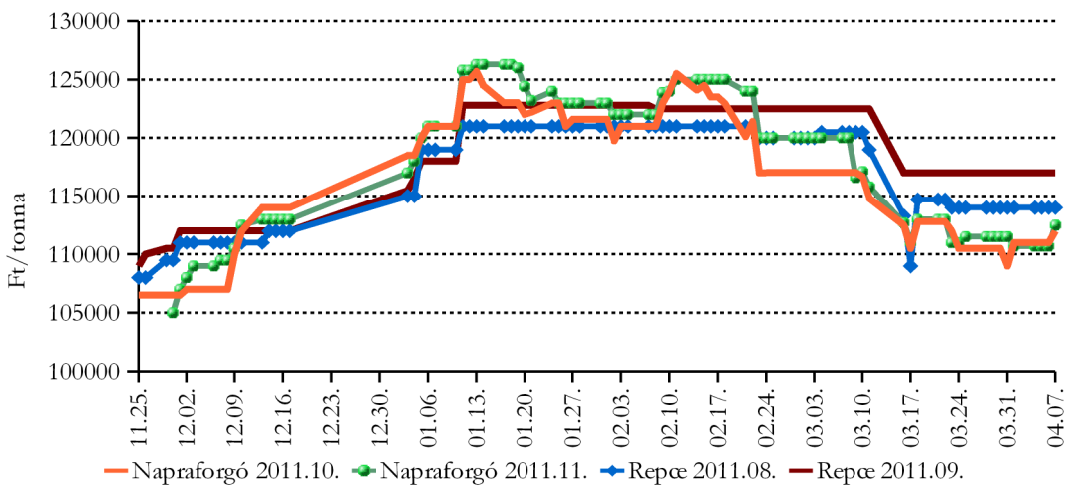
A növényi olajok jegyzése a milánói árutőzsdén

Forrás: Borsa di Milano

6. ábra

A napraforgó- és repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

1. táblázat

**A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó
értékesítési átlagára**

Megnevezés	Mérték- egység	2010. március	2011.február	2011. március	2011. március/ 2010. március (%)	2011. március / 2011. február (%)
Ipari napraforgómag	tonna	34 365	29 390	38 574	112,25	131,25
	Ft/tonna	77 763	131 975	130 718	168,10	99,05
Repce­mag	tonna	41 524	19 439	19 920	47,97	102,47
	Ft/tonna	76 187	105 499	111 517	146,37	105,70
Nyers napraforgóolaj	tonna	283	31	129	45,52	410,41
	Ft/tonna	176 813	317 209	296 219	167,53	93,38
Napraforgódara	tonna	15 090	8 998	-	-	-
	Ft/tonna	31 812	50 792	-	-	-
Nyers repceolaj	tonna	-	3 824	-	-	-
	Ft/tonna	-	301 404	-	-	-
Repcedara	tonna	12 727	6 610	9 024	70,91	136,52
	Ft/tonna	30 750	53 035	53 298	173,33	100,50

Forrás: AKI PÁIR

2. táblázat

A nyers növényolajok ára és jegyzése

Termék	Időpont	Ft/tonna				
		EU	Francia- ország	Olaszország	Egyesült Államok	Magyar- ország
		Ártípus				
		FOB	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti tőzsdei átlagár	Heti értékesítési ár
Napraforgóolaj	2011-03-22	256 554	-	272 378	-	-
	2011-03-29	-	-	265 831	-	-
	2011-04-05	-	-	263 459	-	-
Repceolaj	2011-03-22	264 345	283 868	-	-	-
	2011-03-29	-	281 232	-	-	-
	2011-04-05	-	278 723	-	-	-
Szójaolaj	2011-03-22	240 400	-	264 267	234 035	-
	2011-03-29	234 971	-	264 492	238 016	-
	2011-04-05	229 170	-	270 095	242 915	-

Forrás: AKI PÁIR, BM, CBOT, MATIF, Oil World

3. táblázat

Európai olajnövény- és dara árak és jegyzések

Ft/tonna

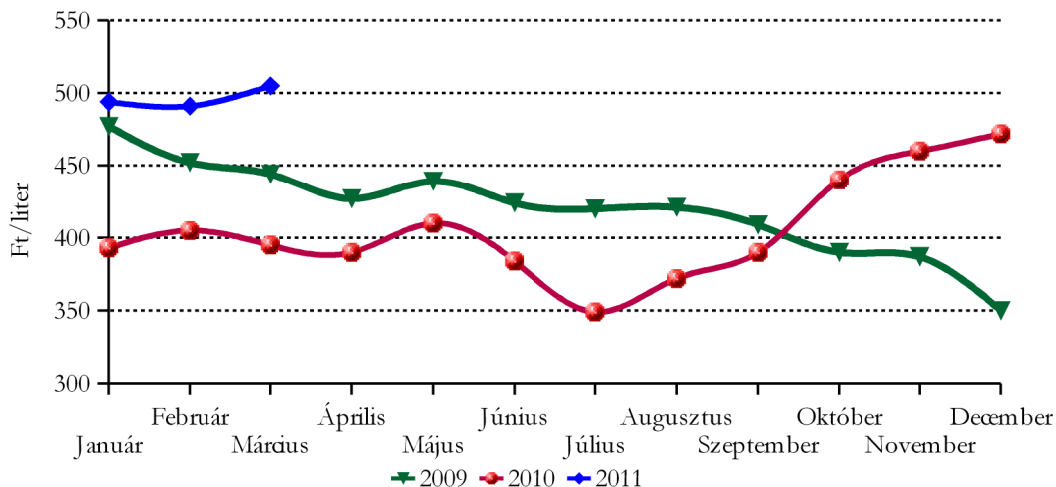
Termék	Időpont	Franciaország	Németország	Ausztria	Magyarország
		Ártípus			
		Heti tőzsdei átlagár	Hamburg CIF**	Heti tőzsdei átlagár	Heti termelői és értékesítési ár *
Napraforgómag	2011-03-22	-	126 566	114 899	128 682
	2011-03-29	-	-	112 493	123 156
	2011-04-05	-	-	112 816	-
Napraforgódara**	2011-03-22	-	49 400	56 098	-
	2011-03-29	-	-	55 577	-
	2011-04-05	-	-	56 408	-
Repccemag	2011-03-22	121 725	128 847	124 361	107 286
	2011-03-29	127 224	-	123 206	102 662
	2011-04-05	126 486	-	123 434	-
Repcedara**	2011-03-22	-	50 170	55 422	52 755
	2011-03-29	-	-	54 907	-
	2011-04-05	-	-	54 417	-

* A termelői ár a mag, az értékesítési ár a dara esetén értendő. / ** CIF – Cost, Insurance and Freight – az ár tartalmazza a költséget, a biztosítást és a fuvardíjat

Forrás: AKI PÁIR, BLPW, MATIF, Oil World

7. ábra

A napraforgóolaj fogyasztói ára

Forrás: KSH

CUKORPIACI JELENTÉS

- **Az F.O. Licht előrejelzése szerint a 2011/2012. gazdasági évben az előzőhöz képest nagyobb területről takaríthatnak be a cukornádat és a cukorrépat a világon.**
- **A londoni és a New York-i árutőzsdén a fehér- és a nyerscukor front havi jegyzése csökkent 2011 márciusában.**
- **A kristálycukor fogyasztói ára 2011 márciusában már alacsonyabb volt Magyarországon, mint Lengyelországban.**

Világpiaci helyzet

A londoni és a New York-i árutőzsdén a fehér- és a nyerscukor front havi jegyzése csökkent márciusban (1-4. ábra). Ezt több tényező okozta: a legfrissebb jelentések szerint Indiában a cukorkibocsátás két év után jelentősen, 3 millió tonnával haladhatja meg a fogyasztást a 2010/2011. gazdasági évben (a fogyasztás 22 millió tonna, a kibocsátás 25 millió tonna lehet). Ezért India 500 ezer tonna cukor exportját engedélyezte 2011. március végén. További árleszorító hatást gyakorolt a globális cukorpiacon, hogy Oroszország az állami cukorkészletekből 300 ezer tonna felszabadítását tervezi 2011 tavaszán. A dollár erősödése is az árak mérséklődése irányába hatott.

A globális cukorárak további csökkenése várható 2011 áprilisában a kínálat bővülése miatt. Brazília legnagyobb cukornád termelő államában, Paranában rekord mennyiségű, 34,6 millió tonna termésre számítanak a 2011/2012. gazdasági évben, az előző évi 33,5 millió tonnával szemben. A betakarítás a márciusi esőzések miatt várhatóan április elején kezdődik.

A globális cukormérleg a Nemzetközi Cukorszervezet (ISO) és az F.O. Licht előrejelzése szerint is enyhén pozitív lesz a 2010/2011. gazdasági évben, szemben a 2009/2010. szezon negatív mérlegével. Az ISO a folyó gazdasági év cukorkibocsátását 168 millió tonnára, az F.O. Licht 166,9 millió tonnára becsülte.

Az F.O. Licht előrejelzése alapján bővíthet a cukornád és a cukorrépa termőterülete a 2011/2012. gazdasági évben, ami a jelenlegi kedvező globális cukorárakra vezethető vissza.

A globális cukorkibocsátás további növekedését a 2011/2012. gazdasági évben elsősorban Brazília, Kína és Afrika cukor-termelésének bővülése eredményezi. Kína legnagyobb cukorkibocsátó tartománya 8,5 millió tonnára tervezi növelni a cukor termelését. A jelenlegi gazdasági évben csak 6,8 millió tonnára számítanak. Az Észak-Afrikai Közösség lépéseket tesz a cukoripar fejlesztésére. Mozambik központi tartományában, Sofalában a cukorgyártás újraindítását tervezik.

Európai kitekintés

Az Unió cukorkibocsátásának 7%-kal, 16,2 millió tonnára történő csökkenése 2010-ben, valamint a világpiaci árak rekordszintje kiszolgáltatótá tette a Közösség cukorpiacát. A cukorkvóta 13,336 millió tonna, a kvóta felett kibocsátott cukor uniós rendelkezés alapján csak ipari célokra vagy exportra értékesíthető. A mérleg szerinti fogyasztás 17 millió tonna a 2010/2011. gazdasági évben. Ez a fogyasztói árak megugrásához vezetett, ami egyes tagországokban a megélhetési költségek emelkedését okozta. A lengyel mezőgazdasági miniszter a Közösség cukorkibocsátásának növelését sürgette a cukor fogyasztói árának jelentős növekedése miatt (5. ábra). Lengyelország cukorkvótája 1,405 millió tonna a 2010/2011. gazdasági évben, a cukortermelése 1,63 millió tonna, a fogyasztása közel 1,6 millió tonna.

Az Európai Unió a belső piacon kialakult cukorhiány enyhítésére márciusban elfogadta az importkvóta emelését. A vámmentes import mennyisége 300 ezer tonna. Emellett már februárban döntött 500 ezer tonna kvóta feletti cukortöbblet belső piacon történő értékesítéséről.

Az EU 650 ezer tonna kvóta feletti cukor kivitelét, valamint 400 ezer tonna ipari felhasználású cukor behozatalát fogadta el a 2011/2012. gazdasági évre vonatkozóan.

Oroszország az európai cukorkibocsátás 14%-át adja. A kedvezőtlen időjárás miatt közel két héttel később, április közepén kezdődhet a cukorrépa vetése. A termőterület 1,4%-os növekedése a cukorkibocsátás bővülését valószínűsíti a 2011/2012. gazdasági évben az előzőhöz viszonyítva.

Hazai körkép

Magyarországon a cukorrépa termésátlaga 58,3 t/ha, a cukorfoka a kedvezőtlen időjárás miatt mindössze 15,04% volt 2010-ben (az előző évben a termésátlag 51,8 t/ha, a digesszió 16,8%). A betakarított 754 ezer tonna cukorrépából 113 ezer tonna cukrot állíthatnak elő. Az uniós cukorkvóta 105 ezer tonna volt. A cukorrépa 16%-os digesszióra vonatkozó minimálára minden tagállamban egységesen 26,29 euró/tonna a folyó és a következő gazdasági évben. A cukorfok emelkedése, illetve visszaesése esetén a 318/2006/EK rendelet 5. cikke alapján nő vagy csökken a minimálár. A növekedés 0,1% pontonként a 16% feletti, de a 18%-ot nem meghaladó cukortartalom esetén 0,9%, további 0,7% az emelkedés 19%-os cukorfokig, az ezt meghaladónál 20%-os digesszióig 0,5%. A csökkenés 0,1% pontonként a 16% alatti, de a 15,5%-nál nem alacsonyabb cukortartalom esetén 0,9%, további 1% a 15,5% cukortartalom alatt. Ennek alapján a 2010 őszi termelt 15,04%-os cukorfokú répatermés után 23,9 euró/tonna minimálár járt a termelőknek. A minimáláron felül fizetett ár a cukorgyárak hatáskörébe tartozott. Összehasonlításképpen: a német Südzucker AG 34,95 euró/tonnát fizetett a vele szerződésben álló termelőnek (17,55% cukortartalom, és 70 tonna/ha termésátlag mellett) a cukorrépáért, a Nordzucker AG pedig 32,12 euró/tonnát (17,1% volt az átlagos cukortartalom). A Magyar Cukor Zrt. termékértékesítési szerződése alapján, a nemzeti támogatással együtt 37 euró/tonna körüli összeget kapott a hazai termelő a 2010-ben termelt kvótarépa után.

A cukorrépa árképzésének három fő eleme 2011-ben: az első a minimálár, a második a nemzeti kiegészítő támogatás (11 euró/tonna), a harmadik a cukorgyári ártöbblet (körülbelül 3 euró/tonna, ez a mennyiségi prémiumot, a fuvardíjtérítést, a logisztikai költségterítést, a répatíztítást, a répaszelet-megváltási díjat és az ütemezési térítést tartalmazza). A Magyar Cukor Zrt. a szerződéses ajánlatát további 1,9 euró/tonnával növeli. A cukorrépa árából levonásra kerül 0,84 euró/tonna termelőre eső termelési díj. Ezek alapján a 16%-os cukorfokú kvótarépa után 41,4 euró/tonna összegre számíthatnak a termelők. A kaposvári gyár a szerződésben vállalja, hogy kamatmentes kölcsönként meghitelezi a cukorrépa termesztéshez kötött közösségi és a nemzeti kiegészítő támogatást 11 euró/tonna összegben. Az előző évben előfinanszírozást a termelő természetben (vetőmag, műtrágya, növényvédőszer) kaphatott a várható bevétel 40%-áig. A termelő a 2011/2012. gazdasági évben is nyilatkozhat, hogy az elszámolást nemzeti valutában, vagy euróban kéri.

A kvótarépa átvételi ára Magyarországon (euró/tonna)

	2010	2011
Digesszió %	15,04	16,00
Cukorrépa alapár*	23,90	26,29
Cukorgyári ártöbblet	3,00	3,00
Nemzeti kiegészítő támogatás	11,01	11,00
Magyar Cukor emelése	-	1,90
Termelési díj**	-0,84	-0,84
Összesen	37,07	41,35

* 26,29 euró/tonna a 16%-os cukorfokú cukorrépa alapára

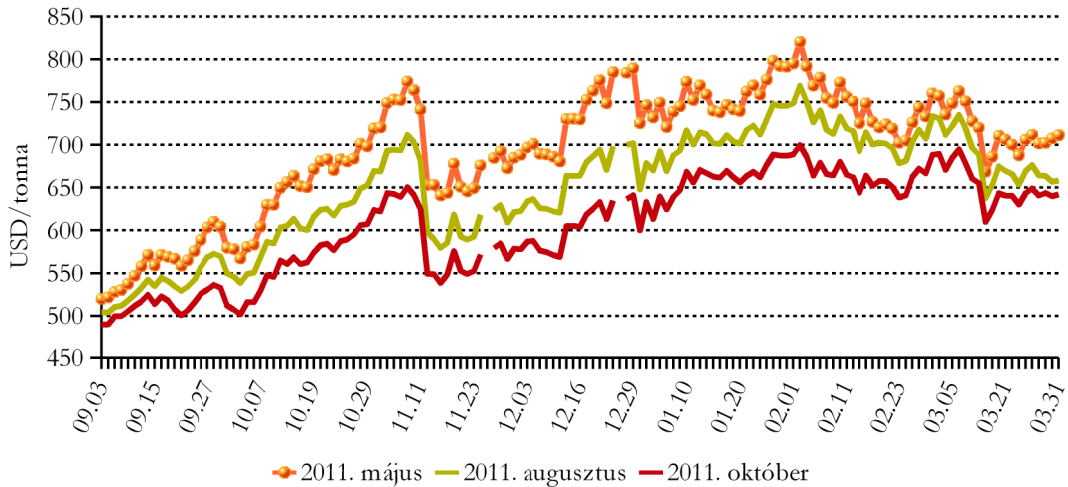
** 318/2006 EK rendelet 4. fejezet 16. cikk alapján

Forrás: A 318/2006 EK rendelet és a Magyar Cukor Zrt. termékértékesítési szerződése alapján saját számítás

A KSH adatai szerint Magyarországon a kristálycukor fogyasztói ára 34%-kal emelkedett márciusban februárhoz viszonyítva. Lengyelországban ennél jelentősebb mértékben, 74%-kal nőtt egy hónap alatt, így márciusban a magyarországi ár már alacsonyabb volt a lengyelországinál (5. ábra).

1. ábra

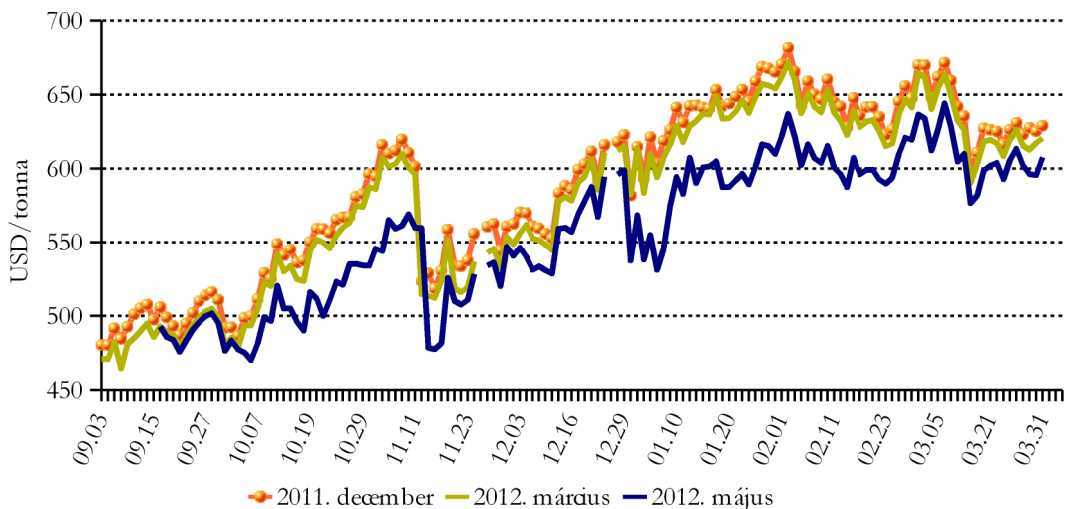
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén I.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

2. ábra

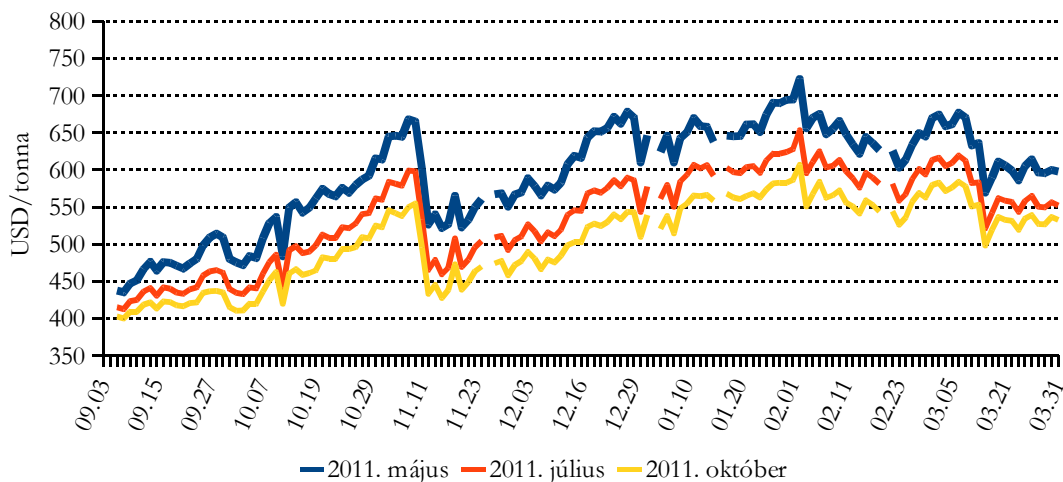
A fehércukor különböző határidőre szóló jegyzése a londoni árutőzsdén II.

Forrás: LIFFE – London International Financial Futures and Options Exchange

3. ábra

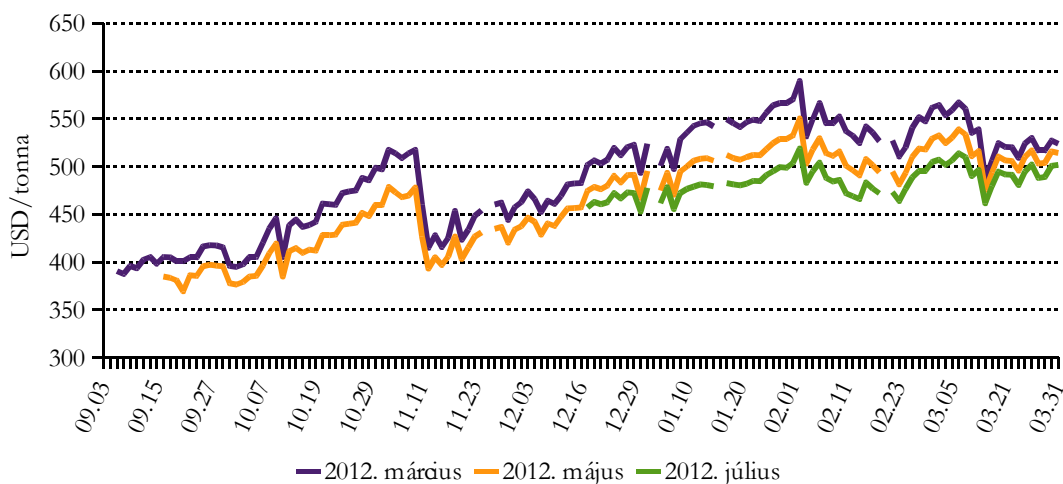
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén I.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

4. ábra

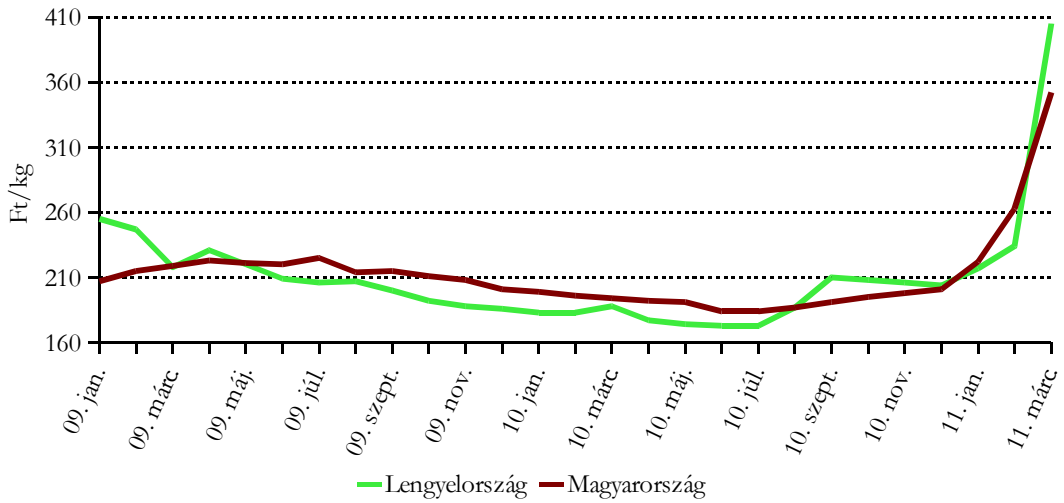
A nyerscukor különböző határidőre szóló jegyzése a New York-i árutőzsdén II.

Forrás: ICE – Intercontinental Exchange

5. ábra

A kristálycukor fogyasztói ára

Forrás: KSH, GUS

Agrárgazdasági Kutató Intézet

Piaci Árinformációs Rendszer

<https://pair.aki.gov.hu>